

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 23 (2)

IZDAN 1. JANUARA 1926.

PATENTNI SPIS BROJ 3362.

Dragotin Blažina, trgovac, Maribor.

Karbidna lampi.

Dopunski patent uz osnovni patent broj 2504.

Prijava od 8. juna 1924.

Važi od 1. novembra 1924.

Najduže vreme trajanja do 30. novembra 1938.

Predmet predležećeg izuma tiče se daljnog izobrazovanja karbidne lampe, zaštićene sa patentom br. 2504, da bude njezina upotreba što mnogostranija i moguća takodjer i za svakog ladjaka.

Osim toga ima se postići, da se plin oštiti prauljem, što zabranjuje začepljenje ustišta kod žiška te omogućava jednakomerno gorenje.

U tu svrhu snabdjevan je spremnik za karbid 0 matičnog patenta sa samostalnim, prilično dosjedajućim pokrovom 01, koji na velikom delu po visini prekriva spremnik za karbid 0. Skroz uzani raspor između spremnika za karbid 0 i pokrova 01 može stupati voda samo u malim količinama u vrlo tankom sloju te polagano. U spremniku za karbid 0 smešteni su na onom mjestu, gdje ga pokrov 01 već prekriva, jedan ili više otvora (j). U pokrovu su takodjer tamo, gdje još prekriva spremnik za karbid, smešteni jedan ili više postranih otvora K. U crtežu snabdjevano je dno spremnika za karbid zadržkom (gl) i 2 krpe, koje zahvaćaju sa bajonetnim zaporom nosnu letvu (g) na spremniku za plin B. Spremnik za karbid 0 napuni i zatvori se izvan lampe, uturi u spremnik za plin B te fiksira pomoću bajonetnog zapora. U donjem djelu spremnika B smešteni su jedan ili više otvora za prestrujavanje (mjesto raspóra, koji je predviđen kod matičnog patenta).

Prostor za plin Co kod 2, na pokrovu lampe D1 smešćene posude C, koja se uloži,

spojen je pomoću cijevi (b) sa šupljinom u tjelu pipe (f) te nosi ogranak (b1), na kojem je smešten žižak za grijanje (d). Dvostazni pipac matičnog patenta nadoknađen je trostaznim, tako da je po odgovarajućem zakretnuću slednjeg spojen (kao na slici) prostor za plin Bo 1 umetnute posude B sa žiškom za razsvetu C, ili da — ako se trostazni pipac zaokrene za 180° naprotiv izrisanog položaja — prima isto žižak za razsvetu c kao i ogrevni žižak (d) plin iz prostora za plin Bo te se tako može raditi sa 2 žiška ili da je konačno — ako se zaokrene pipac naprotiv izrisanog položaja za 45° napravo ili lijevo. — obustavljen pristup plina iz prostora Bo tako k žišku za razsvetu kao i k ogrevnom žišku.

Paralelno k umetnutom tjelu C pričvršćeno je na pokrovu lampe još i 3, umetnuto tjelo E čijeg šupljina Eo je spojena sa šupljinom Co sa otvorom (e) te snabdjevano na pokrovu D1 sa ispušnom cjevkom (l), koja ima veći otvor kao normalna ustišta žiška; tako, da se taj otvor ne može začepiti. Ispusna cjevka može voditi koso k razsvetnom žišku ili biti zavignuta na strani pokrova (sa crtkama izrisanom cjevka l). Mjesto te 3, umetnute posude E dostatno je isto, da se izvodi od ispustnog otvora i 2. umetnute posude C jedna samo cijev do ispušne cijevke (l) u pokrovu lampe D1.

Nastavak za punjenje (e) na donjem djelu lampe smešten je na isti način kao i kod matičnog patenta. S obzirom na nameštenje

ogrevnog žižka (d) smešten je na pokrovu lampe D1 još i stalak, na kojeg se stavlja sudie za kuhanje.

Način funkcioniranja nove lampe je sljedeći:

Skroz raspor između spremnika sa karbidom te njegovog pokrova O1 stupa voda u tankom i jednakomjernom sloju te prosica skroz otvore (j) spremnika za karbid u njegovu unutrašnjost. Različito kao kod matičnog patenta — ne dolaze stvarajući se plini direktno k razsvetnom žižku (c), već se sakupljaju u gornjem delu O, pokrova O1 te struje skroz omčeni raspor (k) gornjim otvorima u pokrovu O1, stupaju tom prilikom u doticaj sa vodom te se isperu. Tek onda dolaze plinovi u šuplinu B0 prve umetnute posude B te stupa u skroz nastavak a) k razsvetnom žižku c) Pošto voda sadrži sve mehaničke nečistoće dolazi plin k žižku vrlo čist tako da se slednji ne može začepiti ili zatrpati. Usled toga gori lampa trajno i jednakomjerno plamenom te čišćenje ustišta nije tako često potrebno.

Smanji li se razsvetni žižak (c), respektivno utrne li se sasna, može se skupljati plin, koji se još razvija, u šuplini O, spremnika za karbid O i šuplini B0 prve umetnute posude B te onda snižuje vodostaj u istoj, dok se dolazi kroz otvor (h) u šuplini C0 druge umetnute posude C te izgori u ogrevnom žižku d. Time, da pada voda u prvoj umetnutoj posudi B, onemogućen je daljnji dotok vode k karbidu tako da razvijanje plina prestaje. Eksplozija lampe onemogućena je dakle na isti način kao i kod matičnog patenta.

Mesto ogrevnog žižka (d) sa strane može se priviti još i drugi razsvetni žižak, respektivno obratno može se centralno ležeći razsvetni žižak (c) nadoknaditi sa ogrevnim žižkom, čime se postigne dvojni efekat, pa bilo da se lampa upotrebljava kao razsvetna ili ogreivna lampa.

Time, da se spremnik za karbid O umeće u šuplinu B0 prve umetnute posude B sa pokrovom O1, se postigne još i ta osobina prednost, da i kod neoprezne manipulacije sa lampom (na pr da se ista prebacu) stupa voda opet samo kroz uzani raspor između pokrova O1 iz spremnika za karbid O, što znači vrlo polagano te u malim količinama te je tako iznenadno, veće razvijanje plina nemoguće.

Lampa dalje nije osjetljiva za njeniajući se vodostaj u njezinom donjem delu D te ne nastupa nikakvo buktjenje plamena, pošto i različiti vodostaj nema osobitog upliva na pronicanje i raspor.

Osim toga ostaju sve nečistoće u spremniku za karbid O dok ostali delovi ostaju sasna čisti. Ne mora se dakle, kao kod do sada

poznatih sistema lampi, čistiti cela lampa, već samo zatvoreni spremnik za karbid kojeg se mora za novo punjenje već tako uvijek izvaditi. Manje potreba i upotreba lampe je dakle jedno-tavnija i sigurnija.

Osim drugog umetnutog tela C smešteno je u lampi po predležecem izumu još i treće umetnuto telo E a stena C imade otprilike u sredini jedan ili više otvora i za prestrujavante šupljina E0 snabdevena je na pokrovu lampe 1 sa ispušnom cjevkom 1, koja vodi ili koso na gore k razsvetnom žižku ili je zavinuta na strani (sa črtkama na načeni položaj 1).

Svrha te dopunske spremne je sljedeća:

Začepi li se kod prve navedenih položaja trostranog dipeca ipak jedanput tako razsvetni kao i ogreivni žižak te ne može dakle plin nikako izgoriti, — sniziti će pretlak, koji nastaje u šuplinama B0 i C0, vodostaj dok ne isteče plin skroz spojne otvore (h), respektivno i u šuplinu E0 te će umetnute posude E te od tamo kroz ispušnu cjevku i k razsvetnom žižku (c), gdje izgori ili u vanjski zrak. Isti postupak nastaje i onda, ako se spremnik za karbid htimice ili nehtice napuni prekomjerno. Karbid, koji se u doticaju sa vodom širi, podigne pokrov O1 spremnika za karbid O tako visoko dok se utari pokrov O1 lampe i dok ne može plin dolaziti iz prostora O0 i B0 do razsvetnog žižka U tom slučaju struji plin kroz stromi otvor h u šuplinu C0 druge umetnute posude C i ako u žižku ne može izgoriti u istoj mjeri snižuje vodostaj u C tako dugo dok ne može plin umeći kroz otvor (i) u šuplinu E0 treće umetnute posude E i od tamo kroz ispušnu cjevku (1).

Usled tog uređaja i načina funkcioniranja ne treba kod ove lampe nikako paziti da se spremnik za karbid napuni samo do fiksne visinske značke, kao kod dosadašnjih sistema. Isto tako nastaje u lampi iznenadno, jako razvijanje plina, kao u tom slučaju da se spremnik za karbid nakon čišćenja uslijed nepažnje ili nezalosti nanovno napuni, dok je još moker, što znači, da dolazi k karbidu više vode kao kroz uzani raspor između pokrova O1 i spremnika za karbid O, te se dakle razvija više plina, nego može izgoriti u žižku c i d, može se ipak u tom slučaju izjednačiti pretlak kroz šuplinu C0, otvor (i) šuplinu E0 i ispušnu cjevku (1) i odstraniti svaka opasnost eksplozije.

Mjesto 3 umetnute posude E može se između otvora i 2 umetnute posude C i ispušne cjevke (1) na pokrovu O1 smestiti samo spojna cjev, čime se konstrukcija lampe pojednostavi a osigura isti način funkcioniranja.

PATENTNI ZAHTIJEVI:

1.) *Karbidna lampa* shodno patentu br. 2504, označena time, da se u šupljinu (Bo) centralno umetnute posude (B) uturi i izmenljivo fiksira spremnik za karbid (O), koji je snabdjeven sa samostalnim, na lahko dosjedajućim pokrovom (O1); taj spremnik ima u svom donjem a njegov pokrov (O1) u gornjem djelu u medjusobno se prikrivajućim partijama jedan ili više otvora (l i respekt k) u tu svrhu, da bi pretjecala voda k karbidu samo polaganom i u jednakomjernom tankom sloju a s druge strane, da se dostigne time, da se vodi plin kroz omočen raspor zmedju pokrova (O1) i spremnika za karbid (O), izčišćenje plina od mehaničkih nečistoća i odstrani opasnost eksplozije ako se prebaci lampica ili inače s njom ne vještački manipulira

2.) *Izvodni oblik karbidne lampe* po zahtjevu 1, označen time, da je spojena ispušna cijevka b) druge umetnute posude C) sa pipom centralnog žižka (c) i da nosi ogranak (b1) sa ogrevnim ili razsvetnim žižkom (d), koji je paralelan sa centralnim žižkom te smješten u što većoj blizini, — i da je zaporni pipac (f) centralnog žižka (c) izradjen kao trostazni pipac u svrhu, da si može sa odgo-

varajućim zakrenućem slednieg regulisati centralni žižak (c) te drugi žižak d istočasno pripoliti ili utrnuti, čime se postigne dvojni efekat lampe tako u svrhu razsvetek kao i ogrevanja.

3.) *Izvodni oblik karbidne lampe* po zahtjevu 1 i 2, označen time, da je time paralelno k drugom umetnutom tijelu (C) pričvršćeno na pokrovu lampe (D1) još i treće umetnuto tijelo (E) koje je spojeno po pretočnom otvoru (i), smještenom od prihke u polovici visine drugog umetnutog tijela (C) sa šupljinom (Co) slednjek i koje na pokrovu (D1) snabdjeveno sa ispušnom cjevkom (1) za šupljinu (Ee) 3, umetnutog tijela (E) koja cjevka vodi ili koso k centralnom žižku (c) ili na stranu u tu svrhu, da omogući ispuh plina, ako se iznenadno razvija mnogo plina u slučaju, da je zatvoren pipac ili ako su zacepljena usta žižka.

4.) *Izvodni oblik karbidne lampe* po zahtjevu 2 i 3, označen time, da je na umetnutom tijelu (C) smještena cjev, koja spaja pretočni otvor i sa ispušnom cjevkom (1) na pokrovu (D1) lampe u tu svrhu da se time, da otpada 3 umetnuto tijelo (E) pojednostavi konstrukcija lampe, dok ne sačuva način funkcionisanja shodno patentnom zahtjevu 3

